

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 26.

Kitagadva . . .

Oh nagyérdemű közönség! Essenek meg az önök szíve az én szomorú esetem felett. Akinek a szíve gyöngébb, az jól teszi, ha könyvet is hullat, mert az én esetem gyászos, az én bukásom felette keserves.

Itt állok önök előtt, mint kitagadott ember. Kitagadva, kitaszítva, kidobva és elátkozva várom az önök egyhangú elítélését.

A »Tribuna« végleg kitagadott engem is a románságból és teljes indignációval nekem rontva megbélyegez, mint a kormány »ügynök«-ét, mint utszéli politikust, akire még egy vasuti bakter sem fog hallgatni sohasem, elmondja, hogy denunciólom a magyarok előtt a románokat . . . De ne folytassuk, Vége van. Gedeon, mióta nevet változtatott, elvesztette a jogát a — románságra, amely mint köztudomásu, csakis az aradi »Tribuna« kegyeiből járhat ki olyan, de csak olyan halandónak, aki szívből gyűlöli a magyart, mint minden haladás akadályát. Az én számomra tehát nincs bocsánat,

mert én nem hogy nem gyűlölöm a magyarságot, hanem szolgálom is.

Ha csak velem tenne így az az aradi nyomtatvány, melynek minden sora fajgyűlöletet terjeszt, hirdet és provokál, még talán elviselném valahogy, sőt a románság sem volna úgy felizgatva. Csak hogy most már mindenki ellen ki van adva a jelszó, hogy aki nem fuj velük egy követ, aki nem tagadja a politikai magyar nemzetegységet, az nem lehet jó román, aki nem szövetkezik a szociáldemokratákkal, az a románságnak árulója.

Mi szolgáltat most okot erre a »furor Tribunicus«-ra?

Ég a talaj a federalisták lábai alatt. Minthogy a görög katolikusok és »keleti«-ek között való rosszul titkolt gyűlölködés magában a federalista nemzetiségi pártban is teljesen megrontotta az egyetértésnek eddig is bajosan tennartott szellemét, a közös ellenség ellen kell felkorbácsolni a kedélyeket. Mig t. i. a nemzetiségi körök azzal vannak elfoglalva, hogy azt a »fajáruló« és »denunciáló« cikket, amelyet nemrég Gedeon a »B. H.«-ben közzétett, gyalázza és elítélje, addig elfeledik azt a kedves ententet, melyben a nemzetiségi matadorok egymáshoz állanak. Hogy a Tribuna ho-

gyan szokott irni, azt olvasóink eddig is tudták, de hogy ellenem valóságos irtóháborút indított meg, elmenve a becsületisértés határáig, azt jó megjegyezni, nem reám való tekintettel, hanem annak magyarázatoként, hogy a magyarbarát román intelligencia miért nem lép sorompóba a »setében ólálkodók« ellen.

A magyarságnak ma sokkal nagyobb érdeke, mint valaha, hogy a románság számottevő férfiai hozzá közeledjenek s az államegység érdekében közreműködjenek.

A helyzet a magyarságra nézve nagyon komoly, mert Bécsből nem igen jó hírek jönnek. Az osztrák pártok csaknem egyhangulag elvannak határozva arra, hogy a »Kossuthizmus megtörésére« mozgásba hozzák a hatvanhetes elemeket, a horvátokat és különösen a nemzetiségeket, ezek között különösen a románokat és a tótokat szeretnék minden áron sorompóba állítani, már csak azért is, hogy a választói jogok reformjának balsikere esetében a románságot állandó izgalomban tartva, a magyar nemzeti erők egy részét lekötve, keresztül lehessen vinni minden katonai tulkövetelést. Luegernek kezében ma a hatalom és hogy hosszú ideig lesz a kezében az következik abból

Valódi Panama-kalap 6 korona PFAFF-nál.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Charitas.

Valamikor, régen, porbelepte könyvben Legendabokréta jelent meg előttem. Csupa magyar virág, nagy múlt legendája . . . Imhol a bokréta egy kicsi virága:

Közeledik vala a perc, melyre vártak,
 Mikoron megnyílnék sírja szent Istvánnak.
 Szent király vezette a sírhoz a népet.
 Tömjén illatozott, zengett jámbor ének.
 Elöl kilenc püspök, ragyogó palásttal,
 Fohászkodék csendes, ájtatos imával.
 Utánuk a király, ama híres László,
 Daliák sorából egy fejfel kiváló,
 Mőgötte az urak, fegyveres vitézek,
 Minden rangú rendű jó keresztény népek.
 Komor, ősi templom folyosóján álltal
 Mentek a sírboltba énekekkel, imával,
 Mentek, hogy felvegyék a szent király testét,
 Kegeletes kézzel oltárra helyezték.

Mikoron leértek, jó vitézek ketten
 Elhengeritenék a sír követ menten.

Feszítnék, emelnék — jön segítség kettő —
 Jön négy, meg újabb négy — az sem elegendő.
 Maga Bátor Opos — kun, besenyő réme —
 Nekifohászkodik — mind semmit sem ére.
 Elhallgat az ének, légy szárnya se rebben . . .
 »Nem rendes a dolog, csoda vagy on ebben!«

Kérdve tekint a nép hősi királyára,
 Reánéz a király egy kámzsás barátára,
 Barát a püspökre, püspök meg a sirra . . .
 Csak tudná valaki, hol a dolog nyitja?

Próbálják három nap, megkísérlik rendre,
 Meg sem mozdul a kő.

Harmadik nap este
 Megszóllala egy hang a néma tömegbe:
 «Magyarok király, vésd szómat szivedbe!
 A mi bűneinkért szálla az országra
 Királyi véreknék rut visszavonása.
 Üldözitek egymást békében és hadban —
 A testvérgyűlölet mért hogy oltthatatlan?!
 Törtök most egymásra gyilkoló pengével —
 Magsiratjátok még keservek könnyével!
 Két magyar is ülne egyszerre a trónra!

Nem félték, hogy e trón lerokad a porba
 S mire fölemelik, idegen ül rája
 S lesz büszke népetek — idegen szolgálja!
 Jövök én hozzátok, mint az Úr követje,
 Magyarok király, vésd szómat szivedbe
 A visszavonásnak legyen immár vége.
 Szálljon a szívekbe keresztényi béke.
 A ki most még fogoly tornyos Visegrádon:
 Az elbukott király szabadon hadd járjon!
 Vezessed e sirhoz, itt oldozd meg láncát,
 S az Úr kegyelmét e sir követén hadd lássák!

Nyergelnek, vágatnak a követek nyomba
 Visegrádi várba, vén rácsos toronyba.
 Csattogó patkóból csak úgy hull a szikra —
 Fogoly Salamonnal együtt térnek vissza.

A mikor meglátják közeledni őket,
 László a szent király ünnepi köntöst vett.
 Kitarja a karját, öleli szívére,
 Azt, a ki nemrégén tört az életére.
 »Vegyétek le láncát! S légy te szabad, testvér!
 Királyi udvart és tisztességet nyerjél.
 Feledjék a multat, a keserűséget,
 Mint édes öcsémét, úgy tekintlek téged.«

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermekben ugy
Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában angol kosztümök, mint francia
 hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árrban lesz kiárustva. **árban elvállaltatnak.**

a jó viszonyból, melyben ez a hatalmas ember igen magas körökkel áll. És Lueger egyáltalán nem csinál tilkot abból, hogy Ausztriát federalizálván, Magyarországot is federalis lábra kell állítani három szláv, egy magyar és egy román autonóm nemzeti területtel. Lenne eszerint:

- egy tót autonóm terület;
- egy szerb autonóm terület;
- egy rutén autonóm terület;
- egy horvát autonóm terület;
- egy magyar autonóm terület;
- egy román autonóm terület;
- egy szász autonóm terület.

Igy nézne ki Magyarország, mint az éjszaki és déli oláhság összekötő hidja, a magyar és román elemnek pedig örök temetője.

A magyarságnak minden érdeke fölött áll most az, hogy kimutassa, miszerint a magyar nemzet egysége nemcsak politikai téren van meg, hanem mint történelmi alapigazság is oly tény, melyet felforgatni a birodalom végveszélye nélkül már csak azért sem lehet, mert a hivatott nemzetiségi néptömegek maguk, önként is kívánják, hogy ethnografiai, kulturális, gazdasági és vallási intézményeiket egy oly erős és hatalmas politikai közület biztosítsa, mint amilyen a magyar politikai nemzet.

Mivel pedig erre csak azon nemzetiségek hajlandók, akiket a federalizmus agitációi még meg nem mételtyeztek, nyilvánvaló, hogy a magyarságnak érdekében áll a románok és más nemzetiségek közül azokat a mérsékelt elemeket akcióba vinni. De másrésről a nemzetiségek hig-

gadit elemei is elunták a rideg negáció esetén és igazolhatatlan álláspontját.

Nagyon természetes, hogy ez a mérsékelt román mozgalom az osztrák federalisták ellenére a magyar nemzet erejét van hivatva növelni és így minden kísérlet, mely ez irányban történik, kihívja a federalisták szertelen haragját és gyűlöletét egész az őrjöngésig.

Minthogy pedig úgy az a 15 pontos békeprogram, valamint a dr. Lucaciuhoz intézett levelem, nemkülönben a Budapesti Hirlapban napvilágot látott levelem ennek a mérsékelt és az alkotmány alapján álló pártnak működési irányát jelöli meg és mindenkit munkára hív, magától érthető, hogy úgy saját személyem, valamint azok személye, akikkel együtt vágyunk a nagy célra törekvésben mérhetlen dühbe gurította a federalizmus lovagjait.

Ha a nemzetiségi klub nem engedné magát a fanatikusok által vezetett, minden bizonnyal adnának valamelyes utasítást azoknak a lapoknak, hogy a pszichológusoktól, rágalmazásoktól és személyeskedésektől tartózkodjanak.

Csak hogy ezt a nemzetiségi klub nem teheti, mert őt magát is az a faji szovinizmus tartja fenn, amely a szabadelvű kormányok erkölcsi rothadása alatt felélesztve, a Bánffy erőszakos rendszere által növelve, a darabontok alatt politikai tényezővé avatva ma már nem fékezhető módon pusztítja a magyar és román közélet békességét.

Mi tehát mérsékelt, jobban mondva alkotmányos alapon álló románok és önkö magyar testvéreink legyünk továbbra

is készen a román lapok örültségi rohamainak békés elviselésére, mindaddig míg az igazságügyminiszter ki nem okosodik valamely paragrafust, amely a politikai becsületet megvédelmezni alkalmas lesz. Mert bár igaz, hogy a politikai becsület relativ fogalom, de az is áll, hogy ha valaki ellen a sértések politikai címen is oly mérvet öltenek, hogy az illetők sértések következtében abban a környezetben ahol működnek lehetetlenné válnak, még is csak meg kellene az ilyeneket védelmezni pláne ha az alkotmányért szenvednek.

Ez föltétlenül szükségesnek mutatkozik, mert ha a »Tribuna« fanatizmusára nem lelünk orvosságot sem a magyar, sem a román faj körében nem lesz tiszteletes férfi, akit ez a fanatizmustól megőrült lap meg ne hurcolna!

Gedeon.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 26.

Elnök: *Justh Gyula.*

A mai ülés tíz órakor kezdődött.

A napirenden lévő szeszadó-javaslat részletes tárgyalását folytatják.

A negyedik szakaszhoz horvát nyelven szólnak hozzá: *Dudisavljevic* Buda, *Magdics Péter* és *Pinterovics Szvetozár.*

Nagy György határozati javaslatot nyújt be a negyedik szakaszhoz, amelyben azt kívánja, hogy a pénzügyminiszter tegyen évenkénti jelentést, az elengedett szesz-érdekről. Azt is kívánja továbbá, hogy a szeszadó-reform kedvezményei-

Salamon szemében egyszerre megvillan
A dac, a büszke gög — azután elillan
S egy könnyesepp lopózik szemébe . . . elrejtve
Ugy borul Lászlóra igaz szeretetbe,

És abban a percben — oh csodák csodája! —
Megnyilott magától a sírnak kőszája.
Szállott az ég felé kedves tiszta, illat,
Mélységében pedig a kitarult sírnak
Ott feküdt Szent István, magyarok csillaga,
Áldó jobb kezében a keresztet tartva . . .

Vala nagy vigasság egész Fehérvárott.
Harang zug, ének bug, lengenek a zászlók,
Te Deum laudamus éneklése mellett
Viszik az oltárra a kiemelt testet,
Elöl kilenc püspök sok kázmás barátal
És László, a király, fényes udvarával.

Salamon csak ámul — még mindig nem érti.
Honnan vagyon mindez? csodálkozva kérdi.
Kutat a király is: »Ki adott tanácsot,
Mely az ég szava volt? Elébe hozták!»
Parancsol a nádor, katonák indulnak,
Nyomoznak, kutatnak, mindenféle futnak,
S hoznak egy gyöngy nőt: »Im itt van, meglették;
Somlyói remete: Charitas volt, felség!»

Tisztelettudóan mind feláll előtte.
Szent híret ösmerték már nagy messi földre.

Ő volt a szegények szerető jó anyja,
Betegek orvosa, szinylődök vigassza.
Salamon is látja — s felkiált: »Ibolyka!»
Hozzája sietne tárt karokkal nyomba.
Charitas visszalép. »Nem király. A leány,
Kit te hívtál, meghalt élete tavaszán,
Meghalt, mikor a te örök esküvésed
Szétfoszlott, szétporlott, hitvány semmivé lett.
Emlékezel-e rá, magyarok királya?
Ibolyka volt az az egyszerű leányka,
Akinek esküdtél — fiatalos fejvel —
Örökös hűséget örök szerelemmel,
Fogadtad életed egy boldogságára,
Ülteted magadhoz, trónod bársonyára —
De persze a trónra császárlány kellett,
Boldogságodat hát mellette kerested» —
»Ne folytasd!» Salamon felpattan egyszerre.
»Vétkeztem. Bűnhődtem. Legyen elfeledve.
Oh, nem tudod hányszor, naponta is százszor,
Sirva emlékeztem egy szőke leányról,
Aki a jóság volt, maga a gyöngédség,
Akinek szivemben őriztem a képét
S akinek álmodtam minden boldogságot —
Oh, váltsuk valóra ezt édes álmot!»

Égő két szemében a szenvedély lángja,
Két karját feléje csomogva kitarja,
A sokaság pedig csak áll meglepődve.
Szólt Charitas: »Király, a nap lemenőbe!

Hajlik immár csöndes nyugovóra minden,
Hamvad a parázs a tűzhelyen s a szivben.
Homlokomon, nézd csak, hajam is fehérül,
Sisakod alatt is maholnap a dér ül.
Lásd, ez a valóság. A többi csak álom.
Volt nincs. Tovasuhant tarka lepkeszárnyon.
Nekem a te fényed, nekem a hatalmad,
Jó Salamon király, már semmit sem adhat.
Ne hívj te engemet hívságos jövőbe:
Az én utam immár kimérve örökre.
Megyek rajt' előre, biztosan, nyílt szemmel» —

»Ibolyka! Charitas! lgy veszitsetek el?!«

»Ez az üdv ösvénye. Jöjj és kövess rajta.
Hívtál. Most én hívtak tövises utamra.
Festettél elém szép ragyogó jövőndöt.
Festek eléd én is: magányos őserdő.
Páncél, palást helyett testeden szörkámzsa.
Vissza sem emlékszel fényes koronádra.
Nyoszolyád a moha, beföd az ég kékje —
Hanem a szivedben: béke, örök béke!
Ide vezet, meglásd, az Úrnak kegyelme.«

És amint eltűnt a néma rengetegbe'
Salamon levette koronás sisakját
S mintha keresné a remete alakját,
Szótlanul, mélézva csak nézett utána.
»Vajon az ő uja viszen boldogságra? . . .

Elsőrendű angol férfi divat

szabó üzlet.

PRÓKAY M.

Nagyteleki-utca 10. szám.

ahol már megérkeztek a legizlésebben összeállított angol és belföldi szövet különleges-
ségek. Kitűnő szabás pontos kiszolgálás.

====Vidéki meghívásra bárhol megjelenek mintáimmal.====

ben a nagy termelők kimondottan ne részesüljenek.

Dabics-Gyalszky Ljuba horvátul beszél.

Ruics Milán horvátul beszél.

Farkasházy Zsigmond a negyedik szakaszhoz szólva a kisemberek védelmét hangoztatja és a maga részéről esatlakozik Nagy György határozati javaslatához. A korcsmáknak vasárnapi bezárását sürgeti, erre nézve határozati javaslatot nyújt be. A szakaszt nem fogadja el.

Vinkovics Bozsó *Benjamin* János, *Modrusan* Gusztáv, *Popovics* Dusan horvátul szólnak a szakaszhoz.

Maniu Gyula azt kívánja, hogy a házi használatra szánt szesz vétesse ki a megadóztatás alól. Így legalább az egységnek kevésbé ártalmas szeszt fogyaszthatnak a családban.

Grahovacs Mirkó és *Lorkovics* Iván horvátul beszélnek.

Hoitsy Pál előadó kéri fogadják el a szakaszt változatlanul.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

Az ötödik szakasznál *Mérey* Lajos ajánl némi módosítást. Azt kívánja, hogy a naponkénti két hektoliternél többet termelő gyárak is megtarthassák mezőgazdasági gyár jellegüket.

Wekerle nyilatkozata.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Válaszol *Mérey*nek. Eddig ez volt a helyzet, hogy az anyag romlás címén naponként 2 hektoliternél többet termelő mezőgazdasági gyáraktól elvették a kontingens és bonifikációban sem részesítették őket. Ezen a téren a javaslat a gazdakörökkel egyetértésben bizonyos könnyítéseket fog megvalósítani úgy, hogy ez az intézkedés már tarthatatlan formájában egészen meg fog szüni. (Helyeslés.) Ezek a gyárak

bonifikációjukat megtarthatják ezentúl több lövés esetén is. A három hektoliteres gyárakra ezentúl nem lesznek ugyanazok a szabályok mérvadóknak a két hektoliteresre, mert ha ez a dupláját főzi, még akkor a törzskontingens utáni bonifikációt teljesen biztosítja. Kéri a szakasz változatlan elfogadását. (Helyeslés.)

Máriássy József a törvény bizonyos félre és belemagyarításokat enged meg, amelyek különösen a felvidéki termelőkre súly csak. Ez irányban intézkedéseket kér.

Farkasházy Zsigmond: A javaslat megnehezíti a mezőgazdasági szeszgyárak felállítását és feltűnően kedvez a nagy birtokosoknak. Nem fogadja el a javaslatot.

Wekerle miniszterelnök. Hangoztatja, hogy a *Farkasházy* által felhozott vádakra, már ismételt volt alkalma válaszolni. Több birtokos is egyesülhet egy közös gyárban és megkönnyítették a mezőgazdasági gyárak alapítási lehetőségét. Tehát merőben valótlan az az állítás, hogy ez a javaslat a nagy birtokoknak kedvez. Ugy intézkedtünk, hogy a két hektoliteres gyárak a romlási terményekből túlfőzött szesz után a törzskontingens alapján bonifikációt kapjanak. *Máriássy*nek kijelenti, hogy rossz termés esetén a pénzügyminiszternek lesz kötelessége, hogy díjkezdve adjon. Ez azonban csak általános baj, amelyet kodifikálni alig lehet: ezért kéri a szakasz változatlan elfogadását.

A 7., 8., 9. szakaszokat vita nélkül elfogadják.

A tizedik szakasznál *Brediceanu* Coriolán, *Csányi* Sándor és *Surmin* György és *Magdics* Péter ajánlanak kisebb módosításokat.

Wekerle miniszterelnök: Az ajánlott módosítások közül csak *Csányi* Sándorét tartja elfogadhatóknak, amely a községeknek a kiküldetésből származó díjakat az állam által kívánja megtéríteni.

A Ház a tizedik szakaszt *Csányi* Sándor módosításával fogadja el.

Ezután a 10-től 31-ig terjedő szakaszokat vita nélkül elfogadták.

A 32-ik szakaszt *Lorkovics* Manin és *Farkasházy* felszólalásai után a Ház változatlanul fogadta el.

A 33-ik szakasznál *Wekerle* Sándor miniszterelnök a kis főzők érdekeinek védelmére tesz módosítási javaslatot.

A Ház *Wekerle* javaslatával módosítva fogadja el a szakaszt.

A 34. szakaszt *Halász* Lajos módosításával fogadja el a Ház.

Ezután a 36-ik szakaszig változatlanul fogadják el a javaslatot.

Az ülésnek 3 óraker lett vége.

Az iskolaszék ülése

Élénk, látogatott, sőt zajos ülést tartott tegnap Nagyvárad város községi iskolaszéke. Dacára, hogy az elnökség úgy intézte a dolgot, hogy elvonja az iskolaszék elől azon esetek tárgyalását, amelyek az évről vizsgálatokkal kapcsolatban történtek, mégis majdnem 7 óráig tanácskozott az iskolaszék s néhány fontos tárgynál élénk vita fejlődött ki.

Rimler Károly polgármester elnökölt. Az iskolaszék tagjai nagy számmal voltak jelen.

Az elnökség és a csoport igazgatók jelentései apróbb ügyeket tartalmaznak s így azokat észrevétel nélkül tudomásul vették.

Az elnökség betérjlesztette a vizsgálatok vezetésére kiküldött elnökök értekezletéről felvett jegyzőkönyvet. E szerint az évről vizsgák eredménye általában megfelel a kívánalmaknak, a tanítók jól működtek. Csapán a külvárosi ismételő iskolában volt gyenge az eredmény, ami annak tudható be, mert a tanulókat a rendőrségnek kellett összeszedni. Az értekezlet

Nem lenne boldogabb a királyi fénybe? ...
Vajjon boldogabb a szegények szegénye? ...
S a hogy néz, sisakja hul az ut porába ...
S darabokra török büszke koronája ...

Dr. Krüger Aladár.

Üti levelek a magyar gazdaság angol-országi tanulmányutjáról.

London, 1908. jun. 20.

III.

Kibontakozva a háromnegyedórás robogás után London óriási háztömegéből, mely kerek hét millió embernek nyújt hajlékot, tovább robogott velünk a vasút Cambridge felé. Kitekintve az ablakon, gyönyörű panoráma tárul elénk mely folytonosan változik. Elsőben is a gyönyörű, térdig érő rétek galagonya bokrokkal kerítve ragadják meg a gazda figyelmét s csonálkozásba ejt amint a dus réteken a gyönyörű állatokat legelészni látjuk! Itt az első pillanatra látszik, hogy takarmányban, ami a gazdára legfontosabb nincsen hiány. Ismét változik a kép: erős növésű here táblán egy félholdat kitevő terület van bekerítve, s ezen területet juhok legelik! Szinte feljajdul az

ember — hogy hogyan lehető kitűnő herét, ilykitűnő takarmányt egyszerűen lelegettetni és meghozza birkával!

De aztán ha tudjuk azt hogy itt az áldott csapadék dus enyhe klíma lehetővé teszi a folytonos legeltetést. ha tudjuk azt, hogy a legtöbb vidéken bőségben vannak a takarmánynak úgy megfogjuk érteni e pazarlásszámba menő takarmányozásnak okát.

Cambridgebe értünk, hol a pályaudvaron az egyetem rektora fogadott bennünket.

A cambridgei egyetemen Anglia legelső iskolája tudományos szempontból, magyar hallgatói is vannak s ezek között találtuk *Sisza* István gróf fiát is, ki igen szimpatikus, kellemes megjelenésű értelmű fiatal ember.

Cambridgeben vannak a híres egyetem fakultásai szebbnél szebb épületekben elhelyezve. Az egyetem fakultásai között a mezőgazdaságit ezelőtt tíz évvel létesítették, melynek ma 2 rendes tanára 8 tiszteletdíjas tanára és tanársegédje és körülbelül 60 hallgatója van.

A mezőgazdasági fakultás kiegészítő részét képezi a 140 acre (kb. ugyanannyi magyar hold) területű farm, mely tanítási és kísérletezési célokra szolgál.

Ezen farm megtekintése volt mostani utunk egyik célja, A rendkívül érdekes kísérletek között megemlítem e helyen a buza ne-

mesítést célzó kísérleteket *Mendel* rendszeres szerint.

Az angol buza hozama nagy, de a mag minősége silány, a nemesítés céljából ezt tűzték ki, hogy a nagy hozam mellett a minőséget is jóvá tegyék. A mennyiség javítására magyar és canadai buzát használtak, mint leg-sikerdusabbakat. Sajnos, a magyar buzával folytatott kísérletek nem váltak be, mert a magyar buza nem örököltette át a kiváló jó tulajdonságát, hanem e helyett magának, a magyar buzának minőségében állott be csökkenés. Ezután kísérleteztek az angol és canadai buza keresztezésével, mely eredménnyel járt. S ma remélik az angolok, hogy megtalálták azt az ideális buzát, mely nagy és jó minőségű termést ad és e mellett ellenálló.

Canbridgeből *Mr. Aeden* gazdaságának (formájának) megtekintésére indultunk és utba ejtettünk egy kiváló angol telivér verseny istállót, mely *God* *Majog* *Hill*-ben fekszik és *Mr. Gray*nek képezi tulajdonát. Elsőben is *Arisona* nevű mént vezették elénk, mely 9 éves sötét pej, kis csillaggal, gyönyörű állat az ára is megfelelő szépségnek, lévén ez 80000 koronát.

A gyönyörű mén elővezetése után a szebbnél-szebb kancák elővezetése következett,

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sirtoltok s sirtövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és sirtőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek:

Déva. Nagyszében. Bánpatak.

azt kívánja, hogy a tanulók előmenetele behatóbban áttekinthető legyen.

Dr. Adorján Armin a vizsgálatok mai rendszere és beosztása ellen szól. Ezen változtatni kell. Esetleg a vizsgák eltörlésével. Az elnökség tanulmányozza a kérdést s tegyen jelentést.

Csák Máté kérdést tesz, hogy nem jött-e panasz a vizsgáló bizottság elnökeitől. Ha igen, olvassák fel. Értésülése szerint a Tisza Kálmán téri leányiskolánál a kiküldött vizsgálati elnök, egy régi kipróbált tanterfű, működése elé gőrdített akadályokat éppen az iskolaszék egyik hivatalos vezetője. Ezt nem szabad tűrni, s az iskolaszéknek meg kell védeni kiküldöttjét az ilyen inzultusoktól.

Rimmler Károly az egyik vizsgálati elnök jelentésében bejelentette az esetet s azt az elnökség elintézi, most ne térjenek ki ennek a tárgyalására.

Dr. Stokker József Adorján Árminnal szemben védi a vizsgálatok mai rendszerét. Már most adjon kifejezést az iskolaszék annak, hogy a vizsgálati rendszer fentartandó, sőt még intenzívebbé teendő.

Rimmler Károly és dr. Vucskics Gyula rámutatnak, hogy a vizsgálatokat a miniszteri utasítás egyenesen kötelezővé teszik s így az el nem törölhető.

Gábel Jakab torturának tartja a vizsgálatot s ezek helyett évről-évre ünnepélyeket kellene tartani. A tanügyi körök már korábban erre az álláspontra helyezkedtek. Irjon fel az iskolaszék a miniszterhez a vizsgálatok eltörlése iránt.

A jegyzőkönyvet elfogadták azzal, hogy a vizsgálatok rendszerét egy bizottság tanulmányozza; a bizottságba Materny Imre, dr. Vucskics Gyula, dr. Kecskeméti Lipót, dr. Adorján Armin és Stark Gyula küldettek ki.

Előterjesztésre került, hogy a múlt évben rendszeresített 12 állás részére, mely csak helyettesekkel volt betöltve, a város évi 12000 korona fizetési pótlékot kérjen a kormánytól. Mivel azonban az állami iskola 20 osztályát szeptemberben felállítja Nagyváradon a miniszter, a fizetési pótlék ügyét ezuttal függőben hagyták.

Hosszu vita indult meg a kézimunkára ne-

velő orsz. egyesület kérelmével, hogy 2000 korona segélyt adjon a város a tanítók részére itt tartandó tanfolyam költségeihez. A tanfolyamon az összes tanítók kiképeztenének, hogy azután az iskolákban tanítanak kézügyességre a tanulókat.

Több kérdés merült fel a tanfolyam idejére, beosztására nézve, miért is visszadták az ügyet az elnökségnek, hogy ezeket a kérdéseket tisztázza s tegyen jelentést.

Ezután ismét egy fontos kérdés került szónyegre. A községi iskoláknál ez idő szerint a tanítóknak két osztálya van. Az 1907. január 1-ig megválasztott tanítók magasabb díjazást kapnak, mint az újabbak. A miniszter jóváhagyta, hogy összesen 42 tanítóállást a jövőben is magasabb díjazással bírnak. A tanács, mivel most 4 ily magasabb fizetésű állás van üresedésben, arra kéri az iskolaszéket, hogy mondjon véleményt a megüresedett állások mi-kénti betöltésére.

Hosszu, élénk vita után Rimmler Károly és dr. Hoványi Géza indítványára az iskolaszék azon álláspontra helyezkedett, hogy az ilyen magasabb fizetésű állásokat üresedés esetén választás nélkül töltsék be és pedig a kevesebb fizetésű másodosztályu tanterők közül. A betöltésnél a leghosszabb szolgálati idő az irányadó. Az idegen helyen eltöltött idő beszámítatik; ha egyenlő a szolgálati idő, a nagyváradai közs. iskolában eltöltött idő előnyben részesítendő, akik ideiglenesen voltak alkalmazva, ez az idő beszámítatik, amennyiben a nyugdíjigénybe is be van számítva. Ha több egyforma idejű tanterő van, mint ahány hely betöltendő, sorshuzással döntenek.

A Napközi Otthon részére 2000 korona megadását pártolják.

A községi iskolák 1908—9. évi költségvetését elfogadták s apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Wekerle és Justh a párbaj ellen. A

képviselőház mai ülésén Farkasházi Zsigmond és Tutsék Sándor országgyűlési képviselők szavaltás keletkezett, amiért az elnöklő Justh

Gyula mind a két képviselőt rendreutasította. Wekerle Sándor miniszterelnök és Justh Gyula elnök kérték a képviselőket, hogy elégedjenek meg ezzel az elégtétellel. Dacára a közbenjárásnak a képviselők megnevezték segédeiket.

Komlóssy tanácsos felebbezése.

— Az aszfalt járdák ellen. —

Tudvalevőleg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy mintegy 21 nctca járdáját, az eredetileg elfogadott beton helyett a Fő-utcáról kidebított ócska aszfaltból készítetteti el, a nyilvános árlejtés-mellőzésével.

A közgyűlés ezen határozata ellen több felebbezés érkezett be. Komlóssy József gazd. tanácsnok felebbezéséből közöljük az érdeke-sebb részleteket.

A bevezetésben rámutat a tanácsnok, hogy az egész kérdés előzetes tárgyalásánál a szabályrendelet dacára, mellőzetett.

Nem emlékszem — ugymond azután — hogy 25 évi szolgálatom alatt ily terjedelmű munkálatok nyilvános árlejtés-mellőzésével lettek volna vállalatba kiadva, sőt 10—12 ezer koronára menő aszfaltozások, mint pl. a színház és az igazságügyi palota körüli aszfaltjárdák elkészítése is nyilvános árlejtés útján lettek vállalatba adva.

Az eljárás annál kevésbé érthető, mert a magyar aszfalt r. t. a munkálatok nagyrésztben azt az anyagot akarja behasználni, melyet rossz minősége miatt a fő-utcai uttestből eltávolítania kellett s a melynek visszahasználása ellen a város tiltakozott és csakis egy részének kötőanyagként leendő behasználását engedte meg a vállalat felelősségére. Mindezekre a fő-utcai aszfaltozásra vonatkozó iratok kellő felvilágosítást nyújtanak.

A törvényhatósági közgyűlésen a város főmérnöke azzal indokolta az árlejtés-mellőzést, hogy a magyar aszfalt r. t. az egyedüli

melyek kis csikóikkal a gazda szemének festői látványt nyújtanak.

A nagy gyönyörűségben, mely mindnyájunkat elragadott, egészen elteledkeztünk, hogy nekünk Mr. Aedenhez is el kell menni! Mr. Aeden, kihez be voltunk jelentve, meg várt bennünket. Mr. Aeden, kinek birtoka alig két kilométerre fekszik, már két küldöncöt is küldött, de magyarokat, hiába volt vezetőink könyörgése, csak nem lehetett a lovak mellől elcsalni. Végre jött a harmadik küldönc, a Mr. Aeden barátságos üzenetével, hogy neki dolga van s ha társaság nem jön, úgy ő elmegy! — Erre aztán láttuk, hogy az Anglius nem sokat mókázik velünk és távozni készülünk, de mégis mielőtt ezt tettük volna, midőn megtudtuk, hogy e helyen van eltemetve »Godolfin« nevű Európába hozott első arabs mén, mely az angol telivér ménes egyik kiváló alapítója volt, visszatértünk ezen kiváló állat nyugvó helyéhez, és csak ezután mentünk tovább.

Mr. Aeden már türelmetlenül várt reánk, de ezért igen előzékenyen és szívesen fogadott bennünket. Bizony nem érdemelte meg sem ő sem pedig gazdasága ezt a mellőzésnek látszó

késedelmet, melyért alig győztük a bocsánatot kérni.

Mr. Aeden gazdaságában Schorthorn marháit mutatta be elsőnek, melyek ép úgy lebilincseltek a figyelmét, mint kevéssel ezelőtt a lovak.

Gyönyörű állatok voltak: színük sötét vörös, vagy vörösderecs, mély test, rövid láb, ideális kötés, nagy tejelő képesség: 30—40 liter, bizony ok nélkül ragadták meg a magyar gazdák figyelmét. A jószág és szépségnek itt is meg van az ára, mert pl. egy drb egy éves apa állat 120 font, két éves 245 fontért kelt el (1 font = 24 kor)

A fentiekben pár vonással vázolt remek állatok megtekintése után, pompás lunc-hoz tiltunk, a melyen megjelentek Mr. Aeden lányai is (anyjuk nem volt otthon) kik aztán fiatal mánásainkkal (mi nem tudunk velük diskurálni) vígan töltötték az időt.

Ezután a pompás »schrop-shire« juh-tenyésztés megtekintése következett. Ezek is remek állatok voltak, nagy test, széles, hát elég jó gyapju. Ezek és még több más fajú birka szolgáltatják általában az angol hus eledeleinek

javarészét, mert tán sehol a földön annyi birkahust nem esznek, mint itt Angliában. De értik is a készítmódját s az idegen nem is tudja, hogy ő birkahust eszik, mert itt a birkahusnak nálunk ismeretes kellemetlen ízét nem éreztük.

A látott juhok kitűnő conditióban voltak, de lehettek is olyan takarmányozás mellett.

Dus löheresen legelnek, melybe, hogy jobb zamatu legyen, még rezedát is vetett figyelmes gazdájuk, ezenkívül előtűk áll etetőben száraz széna, sőt — horribile dictu — még takarmány-répát is kapnak és még mindezeket felül a hízó-ürük gyapot pogácsát.

De most veszem csak észre, hogy hiszen most én nem gazdasági hanem egy napilap kedves olvasóival állok szemközt, kiket talán fenti száraz és csak gazdát érdeklő szerény előadásom nem igen érdekel. Így tehát nem bocsátkozom részletekbe, hanem csak megemlítem, hogy mr. Spencer gazdaságában igen szép Jork-schieri sertést tenyészt volt alkalmunk látni.

A következő nap Harpenden mellett fekvő Rothamsteadi kísérleti telepet néztük meg.

Ezen kísérleti telep nem állami, hanem magán tulajdon: alapítvány.

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükségletekhez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig iráuyomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanuló felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

hazai aszfalt anyag beszerzési forrás. Még ha a valóság fedné is ezt a kijelentést, az eljárás sérti a közszállítási szabályrendelet intézkedéseit.

Ugyanis az aszfalt gyalogjárda készítése három különböző munkálatból áll: u. m. a 10 cm.-es beton alap készítése, a járdaszegélykövek lefektetése s ezek elkészültével a 2 cm.-es aszfalt réteg felkenése. A közszállítási szabályrendelet szerint ott, ahol a munkanemek szerinti megosztás eszközölhető, a munkálat megosztva adandó vállalatba. Nem szorul bizonyításra, hogy az építkezési munkálatok egyes munkanemei között a szervi összefüggés sokkal nagyobb, mint a beton alapozás és az aszfalt felkenése közt s így itt a munka megosztás nehézség nélkül keresztül vihető.

A hazai ipari beszerzési forrásokról a m. kir. kereskedelmi muzeum által kiadott kézi könyv szerint hazánkban igen számos beton vállalat létezik, sőt ugyanazon könyv igazolása szerint hazai aszfalt anyag nem csak a magyar aszfalt r. társaságtól, hanem más hazai forrásokból is szerezhető be és így a szóbanforgó gyalog aszfaltjárda munkálatainak vállalatba adásánál a közszállítási szabályrendelet 8. §-a alkalmazást nem nyerhet, hanem a 6. §. értelmében a III. fejezetben előírt eljárás lett volna betartandó.

A város szervezeti szabályrendeletének 55. §-a a következőleg intézkedik:

„A város számára teljesítendő nagyobb munkálatok, vagy szállítások, amennyiben ilyenekre a városnak szerződéses vállalkozói nem volnának, csakis előlegesen megvizsgálendő költségvetés illetőleg terv alapján árlejtés útján történhetik.»

A szabályrendelet ezen rendelkezése az 1886. évi XXII. t.-c. 120. §-ának természetesen folyománya.

Nézetem szerint amint a magyar aszfalt r. t. betonmunkálatok végrehajtására s szegélykövek lefektetésére és bedolgozására is vállalkozók, — éppen úgy vállalkozhatnak a betonvállalkozók is az aszfaltjárda elkészítésére, — mivel mint előbb kimutattam, hazai aszfalt-anyag beszerzési források rendelkezésükre állanak éppen úgy, mint az aszfaltozóknak a beton.

1832-ben egy gazda ember, névszerint Mr. Lawes örökölte ezen kis birtokot. Ezen időben kezdték a chemiát először alkalmazni a gazdaságban. Mr. Lawes kísérletezései során fedezte a superfosfátot, mely műtrágyának, gazdátársai a répa termésnél oly hasznát látták, hogy hálából Mr. Lawesnek a mostani laboratóriumot építették. Mr. Lawes a superfosfát feltalálása folytán igen gazdag emberré lön s halála után birtokát kísérleti célra hagyta.

Ezen intézet élén áll most Mr. Hall, a világhírű kapacitás, kihez a világ minden részéből küldik a növénytermelésbe vágó kérdéseket eldöntésre s aki minket igen szívélyesen és barátságosan fogadott s később az egész telepen kalauzolt.

Mily különbség már csak az emberben is az angol és magyar között! Ez a nagy nevű angol tudós egyszerű barátságos közvetlenséggel osztá meg velünk tudását és tárta szemünk elé kísérleteinek igazán nagy horderejű eredményeit, addig nálunk hasonló tudásu emberrel a jámbor halandó alig-alig állhatna szóba, mert ez úgy nézne rá, mint a sas a magas égből a kis egérre.

Sajnos nincs hozzá sem időm, sem helyem hogy Hall kísérleteit itt bővebben vázoljam. csak megemlítem, hogy ezek általában „növényéletti, termelési és műtrágyázási kísérletek.

Ezek után félre téve ismét a gazdaságokat,

A jelenlegi helyzet tehát úgy áll, hogy a törvényhatósági bizottsághoz intézett előterjesztés nélküli a felelős előadót a nélküli a szükséges műszaki jelentést, — tehát sem felelős előadó, sem felelős műszaki tisztviselő nincs. Az esetleges hibákért tehát kit terhelhet a felelősség? Az előadót nem, mert meghallgatva sem lett, a főmérnököt sem, mert a behasználni szándékolt rossz aszfalt-anyag behasználatára írásba megkérdezve nem lett s mivel a szépeszeti és közlekedési szakbizottság a főutcai rossz aszfalt-anyagnak csak a kötérrétegbe való behasználatát s csak a vállalat felelősségére véleményezte megadni, minden felelősség a tek. tanács többi tagjaira hárul.

A közszállítási szabályrendelet 11. §-a értelmében az egész munkálatról szabályszerű kiirási művelet lett volna készítendő s ugyanezen szakasz utolsóelőtti kikezdése értelmében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz a szerződési tervezettel együtt felterjesztendő s csak a nevezett miniszter ur megnyilatkozása után lehetett volna a törvényhatósági bizottságnak a Magyar Aszfalt r. t. ajánlata felett határozni s mert szerződési tervezet nem készült, az ajánlat egymagában ilyenül el nem fogadható: ennél fogva az eljárást e tekintetben is szabálytalanoknak tartom.

A gyalogjárda készítésére vonatkozó 2827—1905 sz. a. iktatott tanácsi előterjesztés reá mutat arra, hogy a munkálatok vállalatba adása nyilvános árlejtés útján lesz eszközendő, a közgyűlés 105—2827—1905 sz. a. pedig ezt világosan elrendeli s a m. kir. belügyminiszter ur 76446—1907 sz. határozatával az említett közgyűlési határozatot jóvá is hagyta. Ezen körülmény a tanácsi előterjesztésben fel sincs említve s így a közgyűlés az ez ügyben már elfoglalt álláspontjáról s a kormányhatóság hozzájárulásáról figyelmeztetve nem lett. Mint-hogy pedig a belügyminiszterleg jóváhagyott határozattól a belügyminiszter ur jóváhagyásának kikérése nélkül eltérni nem lehet, az általam megfélebbezett közgyűlési határozat pedig e tekintetben semmi kérést vagy intézkedést nem tartalmaz; nézetem szerint a korábbi közgyűlési határozatnak a nyilvános árlejtés megtartására vonatkozó rendelkező része mind-

még egy pár általános benyomásról óhajtok beszámolni.

Az angol társadalmi életben rendkívül érdekes és simpatikus jelenség a nők tisztelete. Az angol oly tisztelettel és hódolattal viseltetik a női nem iránt, hogy ez méltán meglepi az idegent.

Szivarozni teszem fel nő jelenlétében a legnagyobb foku illetlenség, kivéve azt az esetet ha erre a nő engedélyt adott.

Az után egy ismerős hölgyet köszönteni csak akkor szabad ha az egy fejbőlintással erre előzetes engedelmet ad.

Fedett helyiségben hol rendesen feltett kalappal szoktak járni az emberek, pl. elősarnok folyosó stb. ha egy nő megjelenik a férfiak rögtön leveszik kalapjukat. Volt rá eset, hogy a liftben többen mentünk fel a Hotelben az emeletre, még az időben, midőn e szokást nem ismertük, velünk beszállt egy nő is a liftbe, ki midőn látta, hogy mi nem vettük le kalapjainkat, megálltatta a liftet és kiszált.

Érdekes és jellemző az is, hogy különösen a vidéken a gyermekek hajadon fővel, úgy szólván felügyelet nélkül szaladgálnak. Egyáltalán mindenfelé a gyermekeknek nagy begyepesített és hatalmas fákkal beárnyékolat kertek szolgálnak játszó terület, melyeket azok rendesen nagyszámmal keresnek is fel.

Földes Béla.

addig fenn áll, míg a törvényhatóság annak megváltoztatását világosan ki nem mondja s ehhez a kormányhatóság engedélyét is meg nem nyeri.

Mint-hogy tehát a fent jelzett ügyben hozott közgyűlési határozat a város szervezeti szabályrendeletének a közszállítási szabályrendeletnek s az 1886. évi XXII. t.-c. 120 §-a szellemének mellőzésével lett megbozva s mint-hogy a magyar aszfalt r.-t. a behasználandó rossz aszfalt anyag tekintetében oly biztosítékokat, mint a minőket egy kifogástalan aszfalt anyag behasználatára mellett nyújthatott volna, nem adott, — tisztelettel kérem a közgyűlési határozat feloldását s a munkálatok vállalatba adására nézve a kiirási művelet elkészíthetőségét és a nyilvános árlejtés megtartását elrendelni.

A vasut tolvaja.

A nagyváradi állomáson már hetek óta megfigyelik az előljárók, hogy a vasuti kocsikat ismeretlen tettesek fosztogatják. A nyomozás a legszélesebb körben megindult s ez lesz hivatva megállapítani a valót.

A lopásokról tudósításunk a következő:

Az utóbbi időben az állomás vezetőségéhez gyakran tesznek panaszt az egyes vidéki kereskedők. A panaszok azt adják elő, hogy a Nagyváradról megrendelt árukat nem kapják meg teljesen sértetlenül. Sőt megtörtént már az is, hogy egész zsák lisztek hiányoztak az egyes szállítmányokból.

A panaszok alapján az állomás vezetősége megindította a vizsgálatot. Vizsgálat során megállapították, hogy a hiányzó áruk fel lettek adva s azok az uton tűntek el. Több kocsit figyeltek meg. Elindulás előtt mindeniket megvizsgálták, az elzáró ólompecségeket felrakták. Az áruk rendeltetési helyén a kocsit sértetlenül érkezett meg és ennek dacára is az árukból bizonyos dolgok hiányoztak.

Kétségtelen volt, hogy a kocsit az uton nyitották fel s ott vettek ki belőle. A vizsgálat tovább tartott. Megállapították, hogy a meglopott kocsik olyanok, melyek a nagyváradi közúti vasut útján lettek közvetve a váradi velencei állomásra. Az ilyen kocsik a régi ólompecsétekkel vannak ellátva. A régi pecsétetek pedig igen vékony célszerűtlen lemezekből állanak. A pecsétetek bármelyik oldala felhajtható s a sértetlenséget tanúsító zsinór könnyen kihúzható.

A pecsét lebontása után a kocsit ajtaja nyitva áll. Megfigyelték és megállapították, hogy a meglopott kocsik ólombiztosítékai tüzetesebb vizsgálat után bizonyos változásokat mutatnak. Nevezetesen a biztosíték laposabb volt a végállomáson, mint elindításkor, tehát csakis utközben nyithatták fel. Az ólompecsétetek visszahelyezésére igen ügyesen történt, ami azt bizonyítja, hogy a felnyitást szakember követte el.

A megindított vizsgálat még nem vezetett nagyobb eredményre. Most az üzletvezetőség két felügyelőt küldött ki, akiknek feladatuk lesz állandóan a meglopott vonattal utazni s utközben szigorúan megvizsgálni a kocsikat.

A vasuti kocsik meglopásának nem első esete a mostani. Megtörtént már az is, hogy

Női divat terem.

Neuländer D. Dezső angol és francia női divatterme

Nagy-Körös-utca 3. sz. m.

Vidéki meghívásra saját költségemen azonnal kiutazom. Legmodernebb szabás és minden időben a legújabb divatlapok.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy nálam készülnek a legkényesebb igényeknek megfelelő zsakét kosztümök, ugy szintén francia toilette a legszebb kivitelben. A nagyrabecsült hölgyközönség szives megrendeését kérve, vagyok kiváló tisztelettel,

egy vasuti bakter egész fűszer raktárt lopkodott össze a kocsiából. Nincs kizárva, hogy a mostani lopást is valamelyik kisebb vasuti alkalmazott követte el.

A kis diák tragédiája.

Megemlékeztünk arról a szomorú, lélek megrendítő trágédiáról, amelyet könnyelmű megdöglötlan lélekkel, egy sötét, komor pillanatban, amikor nagyon sötétnek látta ezt a napfényt, rózsás, lüktető életet, — egy revolvergolyóval idézett elő s most ott fekszik viaszlehér, vértelen arccal, tehetetlenül, átlótt halantékkal, megtört szüleinek a szívében fájóbb sebet ütve azzal a gyilkos acélgolyóval. Az esetről további értesüléseink a következők:

A tegnapi nap folyamán dr. Móricz Ernő, dr. Fráter Imre és dr. Révész Vilmos kezelő orvosok megvizsgálták a súlyosan sérült fiatal embert és a vizsgálat eredményeként megállapították, hogy a halántékon tátongó sebek nem két, hanem egy lövéstől származik és pedig úgy, hogy az acélgolyó a balhalántékon behatolva, zeg-zugos vonalban hatolt át a koponyacsont és az agyhurok között s a másik oldalon áttört, belefuródott az agy támlájába, ahol meg is találták.

A beteg állapota különben egy és ugyanaz, semmi változást nem észleltek nála s az orvosok most már több bizalommal vannak a fölépüléséhez, ami — ha az esetleg föllépő sebláz komolyabb komplikációkat nem idéz elő — valószínű is.

Tegnap délután a négy órai vonattal megérkezett az életunt kis diák édes anyja és nővére, akik azóta odaadó, fáradhatatlan, önfeláldozó gondnal ápolják a megtévedt fiatal embert, akinek az állapota iránt városszerte nagy az érdeklődés.

UJDONSÁGOK.

Szent László ünnepe.

Nagyváradnak ünnepe a mai nap: Szent László király emlékeztetének szentelt nap, a melyen Várad nagyságának megalapítója kegyeletes megemlékezésre hívja a magyar lelket lelket.

Délelőtt félkilencor körmenet indul a várad olasz-i plébánia-templomból a székesegyházba. A körmenetben e Kath. kör testületileg vesz részt. Az ünnepélyes szent misét Fetszer Antal segédpüspök mutatja be, dr. Karácsonyi János prépost kanonok pedig szentbeszédet tart. Mise alatt a hívek a szentségekhez; járulnak a ki ma meggyónik és a székesegyházban megáldoz, teljes bucsuban részesül.

Délután 6 órakor a főgymnázium disztermében a Katholikus Kör ünnepélyt rendez, a következő műsorral:

a) Régi ének Szent László királyról. Előadja a székesegyház énekkar.

b) Szt László király a középkori festészetben. Előadás. tartja dr. Némethy Gyula theol. tanár.

c) Költmény. Szavalja Sebestyén Gyula joghallgató.

d) Boldogasszony Anyánk. Régi magyar ének, előadja a székesegyház énekkar. A meghívó belépési jegyül szolgál.

Gondolatok.

Volt nekem egy hittanárom dr. Wayand Géza (a jó Isten nyugtassa) ki egyszermind a főváros VI-ik kerülete plébániájának káplánja volt. Ő mondotta körülbelül 15 évvel ezelőtt: Minden ember azzal dicsekszik leginkább, amit legjobban nélkülöz.

És ezek a szavak melyek 15 év után is eszemben vannak, azon igazságok közé tartoznak, melyeket kétségbe vonni nem lehet.

Nézzük csak, hogy állunk a politikában: a képviselőházban, a pártgyűléseken, a piacon, a korcsmában mindig akadnak egyes urak, akik két téglával verik a mellüket és fennhangon hirdetik, hogy így meg úgy kell a hazát megmenteni, felvirágoztatni, boldoggá tenni stb. Es mikor a tette kerül a sor? Ezek a híres hazafiak: eltűntek.

A nagy hadvezérek, kik hazájuknak dicsőséget és hírnevet szereztek, mindig a csatáren születtek, míg azelőtt alig ismerte őket valaki.

Hogy állunk a hétköznapi életben?

Látunk asszonyokat mogyoró nagyságu gyémánttal fülükben és akkora aranyláncsal derokukon, hogy azzal akár egy kis kocsi is el lehetne húzni. A ruhájuk melyem bársony — már a ruhának az a része a mit mindenki lát.

Es ki találkozott még szegény emberrel ki ne dicsekedett volna egy miniszteri titkár »távolí« rokonnal, vagy olyannal ki ne sugta volna fülükbe, hogy ez vagy az az előkelő államférfi a protektora?

Es ha elolvassuk egy vagy más ujságot, amelynek szerkesztőségében modern — felvilágosodott urak ülnek: kik fenn hirdetik hogy felesleges a vallás, felesleges a haza, mert felvilágosodott embernek vallás és haza nem kell?!

Felvilágosodottság?!

Minden ember azzal dicsekszik leginkább, amit legjobban nélkülöz.

»De ne itéljünk, nehogy megítéltecsünk.« Csupán figyelmébe ajánlom az uraknak, akiket illet hogy:

VII. Edvárd király, az igazi béke fejedeleme és élés látású államférfi, zsinatra hívta az anglikán püspököket. Kétszáznegyven anglikán püspök gyűlt össze erre a zsinatra és kimondták az anglikán püspökök, hogy lehetségesnek és kívánatosnak tartják a katolicizmushoz való visszatérést s ehhez meg is teszik a szükséges lépéseket.

Ha pedig a mi felvilágosodott uraink azt állítják, hogy az ő felvilágosodottságuk az angolokéval össze nem egyeztettheti — hát ezt el is hiszem nekik.

Re—re.

Lapunk legközelebbi száma, tekintettel arra, miszerint Szent László napja elrendelt ünnep Nagyváradon s ezt a katolikusok megtartják, valamint a közbeeső vasárnap és a Péter Pál ünnepe miatt, szerdán reggel jelenik meg.

* **Előfizetőink figyelmébe.** Mai számunkhoz posta-utalványokat mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetés megújításáról kellő időben gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

* **Novotny Alfonz nem távozik el Nagyváradról.** Olyan híresztelések terjedtek el Nagyváradon, mintha Novotny Alfonz a nagyváradai premontrei rendház főnöke és a főgymnázium igazgatója a közel jövőben elhelyeztetnék Nagyváradról. A legilletékesebb helyről nyert információink szerint, ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak, mert a nagyváradai premontrei rendházban semmi ilyen személyi változás nem lesz.

* **A Szent László templomban** már megkezdtek az állványok készítését, a templom kifestéséhez. Ez okból ma és a következő napokban a Szent László-templomban nem lesznek istentiszteletek, hanem e helyett a Telekyutcai kápolnában tartatnak meg a szentmisék, szentbeszédok és litániák azon időkben, mint a Szent László-templomban szokásos.

* **Sikeres vizsgálatok.** A budapesti postatisztikéző tanfolyamon Befejezést nyertek a vizsgálatok. A vizsgákra Nagyváradról a következők számoltak be szaktudásukról Molnár Károly, Kemény Andor, Szoták Árpád és Andriška József. A vizsgálatokat jó eredménynyel tették le mindnyájan.

* **Tatarozni kell a színházat.** A városi főmérnök előterjesztést tett a tanácsos, hogy a Szigligeti színházat tataroztassa, a felelet javíttassa ki, az ajtókat, ablakokat mázoltassa újra, a szőnyegeket cseréltesse ki, a párkányzatot és homlokzatot javíttassa ki. Ezek a munkák sürgősek, nemcsak azért, hogy színterem megkezdésére elkészüljenek, hanem azért is, mivel később annyira megrongálódik az épület, hogy tetemesebb kiadást igényel. A mostani munkálatokra 2471 korona szükséges.

* **Tüdővész ellen védekező egyesület Belényesben.** Belényesben most, mint tudósítónk jelenti, egy igen üdős célu mozgalom indult meg. Az intelligencia vezetése alatt az egész környék lakossága elhatározta, hogy Belényesben is megalakítják a tüdővész ellen védekező egyesületet. A mozgalom ez ideig igen szép eredménnyel járt. Vasárnap, azaz holnap, a mozgalom intézősége nagy mozgalom keretében fogja megtartani az alakuló közgyűlést melyen jelen lesz Glac Antal főispán is. A közgyűlés után bankett, majd tánc lesz. Este tűzijáték fogja gyönyörködtetni a közönséget.

* **Agyonlőtték az ablakon keresztül.** Vaskóhi tudósítónk telefonálja nekünk a következő esetet: Felsőverzár községben Farkas Rozália tegnap este 9 órakor az utcára nyíló ablak mellett ült. Az utcán már nem járt senki, a falubeliek aludni tértek. Farkas Rozália egyszerre a közlelő gyanus neszt hallott s mire jobban figyelni kezdett egyszerre fegyverdörrenés hallatszott s a következő percben az asszony átlótt fejével, holtan rogyott össze. A lövés zajaira összefutott az utca népe s azonnal keresni kezdték a gyilkost. Felkutattak minden helyet, a gyilkosnak azonban semmi nyoma sem volt. Az esetről értesítették a csend-

Friedländer I. Izsó

angol uri-divat szabó

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 14.

Értesitem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a tavaszi és nyári idényre a ruhaszövet különlegességeim megérkeztek és azokból állandóan nagy raktárt tartok. Kívánatra mintákat házhoz küldök

Angol, skót és belföldi különlegességek.

Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

Izléses munka.

őrséget, mely a legszélesebb körű nyomozást indította meg.

* **Az iskolák kibővítése.** A váraljai és széles utcai községi iskolák kibővítésére megtartott árlejtés eredményét már kiszámította a városi főmérnök. E szerint a váraljai iskola kibővítésére a Pankolits Károly ajánlata a legolcsóbb, 16-63 százalékos engedménnyel. A széles utcai iskola kibővítésének összmunkájára Rendes Vilmos építő ajánlata a legolcsóbb, 6,8 százalékos engedménnyel; szakonkinti részletmunkáknál pedig: a bádigos munkára Goldberger Lajos bádigos, az asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkákra Fábrián Lajos ajánlata 8,8 százalékkal a legolcsóbb.

* **A bécsi mozi pechje.** Bécsi tudósítónk jelenti, hogy az ottani első mozgószínház a folyó hó 12-iki hódoló diszfelvonulást akarta bemutatni, a mely első előadásra az egész udvar megjelent. Körülbelül két órai türelmetlen várakozás után az igazgató bejelentette, hogy a gép nem működik s így az előadást nem tarthatja meg. A megjelent előkelőségek éltető bosszúsággal távoztak.

* **A rabok vizsgája.** A Nagyváradi és Biharmegyei Rabsegélyző-Egylet által fenntartott rabiskola folyó évi június hó 29-én, hétfőn d. e. 9 órakor tartja a kir. törvényszéki fogház épületeken évről-évre tartott vizsgáját.

* **Aratás előtt.** A tavasz életfakasztó esőjára a tél démonának a fagyos lehelletétől megdermedt anyaföld szivéből buján, győzelmesen, üdén fakadt föl a mezők zöld bársonya, a pacsiirtaszótól hangos rónákon ringva hullámzó kalásztenger sarjadt. A nap izzó tűzsugara megérelték ez az életet adó, acélos szemű áldott magyar buzát. Aransárga a kalász! Az érés a gyér esőzések miatt és az állandó rekkenő hőség hatása folytán a szokottnál korábban következett be, úgy, hogy az ország egyes részein így a sárréti járásban a hét folyamán már megkezdtek az aratási munkálatokat. A nem valami kedvező időjárás folytán kissé megcsappant a gazdák reménye, bővebb áldást vártak volna. A termés mindamellett eléggé kielégítő, a közepes produkálást meghaladja s így, ha esetleges váratlan körülmények közbe nem jönnek, a közönségnek aggodalomra nincs oka.

* **A Pannónia-étterme.** A Pannónia pompás kényelemmel berendezett, kedves, meghitt éttermének az új gazdája Csipóth Ferenc, mindent elkövet arra, hogy a közönségnek irányában tanúsított nagytokú bizalmát továbbra is kiérdemelje; Olcsó árak, pompás konyha, saját termései finom borok. Zóna reggeli. Minden este elsőrangú cigányzene hangversenyez.

* **Egy röplő sörshordó kaladjal** és egész özön kacagtató, humoros felvétel, a világhírű Pathé-gyár pompás fővételei szórakoztatják a mulatnivágyó publikumot a Nemzetiszálló pompás kerthelyiségében, amely kitűnő levegője mellett szolid kiszolgálásáról és jó konyhájáról híres. A mozgófénykép előadások egész este tartanak, minden második nap új műsor. *Belépti-díj nincs.*

* **Akar Ön jó bort inni?** akkor siesen Pais Béla vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jéghideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugara ellen édes menedéket nyújtó hűs kerthelyiség árnyas fái alatt.

* **Európa mozija.** Kies fekvésű, hegyi ózondus levegőjű kerthelyiségében a szolid kiszolgálásáról és pompás konyhájáról híres Európa-szállónak remek mozgófényképek, az Apolló-mozgófénykép-színház mesésen sikerült fővételei szórakoztatják a mulatni vágyó közön-

séget. A széles vetítő-vászon meglevenednek az orosz forradalom véres mozzanataival, az anarkisták, a forradalmárok bombáinak borzalmas pusztításai markáns, élethű színekkel peregnék be előttünk, majd a kacagtató bohózatok és a legaktuálisabb, legújabb párisi fővételek szórakoztatják a publikumot. *Belépti-díj nincs.* Szolid kiszolgálás. Igen olcsó árak. A zenét Varga Stefi teljes zenekara szolgáltatja.

* **Uj vendéglő.** A volt «Kecskeméty-féle» vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye Strobl János vendéglős vette meg. Nagy nyári helyiségek. Kitűnő borok és frissen esapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **Erdős és Grünfeld** cég Nagyváradi Bémer-tér Poyvár palota. Női ruha készítése, vászon és kelegye fehérneműek a legjutányosabb árakban.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

x **Panama kalapok, nyári férfi ingek és színes cipők REICHARD** áruházában olcsón lesznek árusítva.

Befejezték a sáskairtást.

Mint egy két hete, hogy Nagyléta község határában a lakosság felfedezte a sáskát. Azóta a sáska óriási pusztítást vitt véghez. A földmivelésügyi miniszter is beleavatkozott az ügybe és szakértőket küldött ki a helyszínére s nagy erővel kezdte meg a férgek pusztítását.

A helyszínen lévő tanárral, akit az országos rovarügyi állomás küldött ki, tegnap volt alkalmunk beszélni. A szakértő a következőket mondta a nagyléti sáska pusztításra vonatkozólag:

— Nagylétán későn kezdtük meg a sáskairtást. A késő elmeskedésnek az volt az oka, hogy a rovarügyi állomás csak későn értesült a sáska pusztításról. Az értesülés után azonnal a helyszínre szállított ki Jablonszky igazgató és megadta a kellő utasításokat az irtáshoz. A gépekkel csak három napig dolgoztak. Ez alatt állandóan 58 gép volt működésben és nagyon szép eredményt értek el.

Az előjáráság késedelmeskedésének pedig az volt az oka, hogy a sáska már a múlt évben is megvolt s akkor nem tulajdonítottak annak nagyobb jelentőséget, mert közönséges tücsköknek gondolták az ugráló rovarokat.

A nagyléti határt nem a hortobágyi sáska fertőzte meg. Megállapítható, hogy a Hortobágyon és Nagylétán egy időben jelent meg a rovar. Hogy Hortobágyon gyorsabban fejlődött ennek a nagy terület és a kedvező más körülmények voltak az okai. A nagyléti határban állandóan háborgatták a sáskát, azonban három éven keresztül mégis oly nagy mennyiségűre nőtt ki magát, hogy az idén a vetésekre ment át a pusztító had.

Nagylétán az ötvennyolc gép a körülményekhez képest igen szép eredményt ért el. Teljesen nem lehetett kipusztítani a férgeket, mert már nagy részük szárnyra kelt s más területekre ment át. Ezeket a területeket a szakértők megjegyezték s a jövő évben a kora tavasszal elsősorban is ide fognak kiszállani s még mielőtt a sáska szárnyra kelne azonnal hozzátognak a pusztításhoz.

Az ideai sáskapusztítás nehézségeit csak növelték a körülmények. Az idő ugyanis nagyon meleg volt. Ejszakánként nem volt harmat s ez a legkedvezőbb körülmény a sáska szaporodásához.

A gépekkel összesen 3000 holdat jártak be s ezt a sáskától teljesen megtisztították. A pusztítást ezzel Nagylétán befejezték s ma már el is utaznak a községből a gépekkel együtt.

A nagyléti határral szomszédos területek Vértes és Kakad községekben még idejekorán hozzá fognak az irtáshoz s itt eredménnyel is végezték a munkát.

TÁVIRATOK

Elutazott a király.

Bécs, június 26. A felsége ma reggel állandó tartózkodásra Ischlbe utazott.

Wekerle a Reichsrathban.

Bécs, június 26. A bécsi képviselőház tegnapi ülésén Casvynsky képviselő élesen kikelt Wekerlénak a szeszadójavaslat tárgyalása közben elhangzott beszéde ellen és olyan szinben tüntette föl Wekerlét és olyan értelmet impulál a beszédének, mintha Wekerle azt a kijelentést tette volna, hogy Ausztria Magyarország jobbagya. Beszédében ezzel foglalkozik és élesen kifakad úgy Wekerle, mint a magyarság ellen.

A Reichsrath ülése.

Bécs, június 26. A Reichsrath tegnapi ülése éjjel utáni fél három órakor ért véget. Ez már a tizenharmadik hajnali ülés, mert a most szőnyegen levő törvényjavaslatot e hó 30-ig föltétlenül le kell tárgyalni, ellenkező esetben beáll az ex-lex.

A perzsi forradalom.

Róma, június 26. A Stefani-ügynökség jelenti Teheránból: Még tolytonosan tartanak a fosztogatások. A képviselők s polgárok letartóztatása a rögtöni kivégzése még mindig napirenden vannak. Teherán lakosságát félelem szállta meg. Sokan a követségre menekültek. A pénzügyminiszter és négy képviselő az olasz követségen kerestek menedéket.

London, június 26. A Daily Mail jelenti Teheránból: A sah tegnap több méltóságot és a parlament néhány képviselőjét fogadta kihallgatáson. A sah megígérte, hogy az összes bűnösöknek, még a politikai klubok tagjainak is meg fog kegyekezni és a vérontásért a felelősséget azokra az emberekre hárította, kik az ő békés kozájkaira tüzeltek.

Konstantinápoly, június 26. A sahnak erélyes eljárása a parlamenttel szemben, amelynek Törökországra való visszahatásától itt tartanak, mértékadó török körökben észrevehető tetszést kelt.

Teherán, június 26. A rémuralom még mindig tart. A sah kijelentette, hogy le akar számolni az összes ellenfeleivel. A bűnösöket megfogja büntetni s ezután összehívja a parlamentet. A sah egyszerűen kijelentette, hogy kormányzását az ország javára fogja a jövőben irányítani.

Teherán, június 26. A szerkesztőségek és klubok kifosztva állanak. A rablás óriási arányokban terjed.

A Larache katasztrófája.

Madrid, június 26. A közmunkaügyi miniszter egy kérdésre válaszolva kijelentette, hogy a kormány tegnap óta nem kapott újabb híreket a Larache hajó szerencsétlenségéről. Reméli azonban, hogy a szerencsétlenül jártak száma sokkal csekélyebb, mint azt az első jelentések föltüntetik.

Lo-Couronne, jun. 26. A Larache katasztrófájának eddig 23 áldozatát találták meg. A szerencsétlenség okozójának a ködöt mondják. Még mindig erősen hullámozik a tenger s megakadályozza a mentőmunkálatokat. Menekültek beszélnek, hogy a katasztrófa alkalmával szivertrendítő jelenetek játszódtak le. A hajón összesen 59 utas volt 52 emberből állott a hajó legénysége. A hajó utasai közül 38 tűnt el.

MULATSÁG.

A »48-as népkör« bálja. A »Nagyvárad 48-as népkör« 1908. évi június hó 28-án (vasárnap) szükségleteinek és könyvtár alapja javára a Sport-téren (Rhédey-kert). Zónapostával egybekötött házas táncvigalmat rendez. Beléptidij: Személyjegy 2 korona. Családjegy (3 személyre) 3 korona. Jegyek előre válthatók: Király Zsigmond Teleky-utca, Mezey János és Társa Szent László-tér, Kiss Dávid és Társa Rákóczy-ut, Nagy János Szent János-utca, Frólich János fióküzlete (Rét), Kovács Pál Gilányi utca és Walner Ferenc Kolozsvári-utcai üzletében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A mulatság kezdete 8 órakor. A meghívó másra át nem ruházható.

S P O R T.

Tennis-verseny.

Ma délután 5 órakor veszi kezdetét a Sport-téren a nagyvárad 48-as népköréi tennis-verseny, melyre várakozáson felül érkeztek a nevezések. A versenybizottság a következő tagokból áll:

Elnök: Mezey Mihály. Helyettes elnök: dr. Mártonffy Marcell. Tagok: Bolyos János, Fekete Béla, Fekete Ferenc, dr. Fekete Sándor, dr. Frankó József, Frankó Sándor, Janovszky Kázmér főhadnagy, dr. Medvly István, Mezey Gyula, Ruzska Kálmán, Székely Sándor, Szunyogh Gábor, Szunyogh Pál, Szücs Sándor főhadnagy és dr. Verzár István.

A játékosok összeállítása sorshuzás után tegnap délután történt meg, melynek eredménye a következő:

I. Férfi egyes főverseny. 1. bey. Szunyogh Gábor, 2. bey ifj. Magoss György, 3. Frankó Sándor, 4. Mezey Gyula, 5. Fekete Ferenc, 6. Müller Ferenc, 7. Reisinger Oszkár, 8. Ihmer Egon, 9. bey Szunyogh Pál, 10. bey Fekete Sándor dr., 11. bey Fekete Béla.

II. Női egyes verseny. 1. bey Molnár Ilonka, 2. Polgár Anka, 3. Székely Sándorné, 4. Bodnár Malvin, 5. Fekete Ilonka, 6. bey Fényes Onka.

III. Vegyes páros. 1. Bodnár Malvin — Frankó Sándor, 2. Fekete Ilonka — Bolyos János, 3. Polgár Anka — Fekete Béla, 4. Székely Sándorné — Fekete Ferenc, 5. Fényes Onka — Szunyogh Gábor, 6. Molnár Ilonka — Fekete Sándor, 7. bey Rosenzweig Eliz — Müller Ferenc.

IV. Férfi páros. A. bey Bolyos — Frankó, 2. May — Radó, 3. Mezey — Fekete F., 4. Szunyogh P. — Szunyogh G., 5. Reisinger — Ihmer, 6. bey Fekete B. — Fekete S. dr.

V. Második oszt. handicap. 1. May Jenő, 2. Kepes László, 3. Somló Imre, 4. György Pál, 5. Radó Antal, 6. Rendes Ervin, 7. Leipnik Béla, 8. Hajós Elek.

VI. Handicap első osztály. 1. Müller, 2. Sonnenfeld G., 3. Fekete S. dr., 4. Radó, 5. May, 6. ifj. Magoss, 7. Reisinger, 8. Szunyogh P., 9. Fekete B., 10. Mezey, 11. Dr. Dénes, 12. Bolyos, 13. Fekete F., 14. Frankó, 15. Szunyogh G., 16. Ihmer.

A verseny folytatása vasárnap d. e. 10 órakor, d. u. 5 órakor és hétfőn d. u. 5 órakor.

Belépőjegy ára 50 fillér, állandójegy 1 kor. 50 fillér.

NYILTTÉR.

ÉRTESETÉS.

Mintán egyes tisztelt vevőim panaszkodnak, hogy a konkurencia azzal akarja őket félrevezetni, hogy cégem **kosztümöket és ruhákat már nem vállal**, ezuttal értesitem a nagyérdemű vevőközönséget, hogy elsőrangú műtermemben a legjobb kiállítású **kosztümök** készítése ugy most, mint a jövőben elvállaltatik s eltérés csupán annyiban van, hogy az árak az eddigieknél jóval alacsonyabbak.

Műtermem vezető szabásai: **Böhm és Friedmann** urak elég garanciát nyújtanak arra, hogy a legkényesebb igényeket is minden tekintetben kielégítem. Ennélfogva felhívom a tisztelt érdeklődőket, hogy szükségletük beszerzése előtt áruházamat okvetlen felkeresni méltóztatassanak, hogy áraim olcsóságáról személyesen meggyőződést szerezhessenek.

Kiváló tisztelettel

Ifj. Kohn Sámuel.

Előkészít pótvizsgára.

I—VI. gimnáziumba járó, pótvizsgára vagy felvételi vizsgára készülő tanulók előkészítésére vállalkozik: **felsőosztályú gimnazista.**

Cím e lap kiadóhivatalában.

Igazságszolgáltatás.

Romániába szökött nemzetiségi agitátor.

A nagyvárad 48-as népköréi kir. törvényszék esküdtbíró-sága előtt a tegnapi nap folyamán zajlott volna le annak a monstre sajtópörnek a tárgyalása, amelynek a passiv főhőse **Bocu Szevér**, a hírhedt nemzetiségi agitátor, az aradi *Tribuna* volt felelős szerkesztője. Bocu ellen tudvalevőleg az ügyészség nemzetiség elleni izgatás vétsége miatt vádat emelt s a régen huzódó ügyben tegnap ejtették volna meg a második tárgyalást.

Az ügyészségnek azonban valahogy tudomására jutott, hogy Bocu szökést tervez ki Romániába. A nagyvárad 48-as népköréi ügyészség táviratilag átírt az aradihoz, amely visszairt, hogy Bocu Lippán tartózkodik s itt kézbesítették is neki az idéző levelet, amit a tőle szabályszerűen aláírt vétiv is bizonyít. A tegnapi megtartandó tárgyalásra mindenfelől megérkeztek a beidézett tanúk, csak Bocu nem mutatkozott.

A hírhedt nemzetiségi apostol ugyanis ügyesen megugrott s most Románia ege alatt élvez a vad, barbár magyaroktól előldözött martyr nimbuszát.

Bocu, aki néhány évvel ezelőtt állt a »Tribuna« élére, oroszánrészt vitt a magyarság ellen folytatott átkos aknamunkában s az ő műve az, hogy a magyarországi románok egy tekintélyes része olyan ádáz, fanatikus gyűlöletet tömörít a magyarság ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, június 26.

Osztrák hitelrészvény	—	—	681.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Levártató bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közüti vasút	—	—	552.—
Városi villamos vasút	—	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. június 26.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.50
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—

Állatbetegségek a vidéken. Margitáról jelenti tudósítónk, hogy Bogyoszló községben a lovak között takonykór lépett fel. A járvány oly nagy mérvű, hogy állandóan három állatorvos van kint. A lovak között nagy pusztítást fognak végrehozni. Béli tudósítók jelentése szerint P. Szuszág községben a léptene lépett fel s e miatt a zárlatott elrendelték.

A szerkesztőségért felelős

Dr. VUCSKIS GYULA.

Kereskedők, gyárosok, vállalatok és iparosok

szíves figyelmébe!

A villamos kocsijainkon levő **hirdetési helyek** bérbeadását mai naptól kezdve házilag fogjuk kezelni s így alkalmat adhatunk a t. érdekelteknek, hogy **hirdetéseiket igen mérsékelt évi-havi esetleg napi bérleti díj mellett, a legszembeötlőbb módon** a közönség elé állítsák.

A **hirdetések** kifüggesztésére 18 kocsik van berendezve, mely kocsik naponként felváltva más-más vonalon vannak forgalomban.

Kifüggesztésre mindazon kartonra, vas, vagy falemezre nyomott vagy festett hirdetések elfogadtatnak, melyeknek szövege vagy illusztrálása a közérkölcöt nem sérti

Közelebbi részletes felvilágosítások az igazgatósági irodától nyerhetők.

A Nagyvárad 48-as népköréi Városi Vasút Igazgatósága.
Nagyvárad, Vár-tér 2. Telefon 24.

**A NAGYVÁRADI FÜRDŐK
ÚJ MENETRENDJE.**

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velence >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 46

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	0 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velence >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velence >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velence >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 34

POVAZSÁN JÓZSEF
elektrotechnikai vállalata

Nagyváradon, Városi bazárépület színházi oldal.

Tervez és készít:

mindenféle erős és gyenge áramu villamos munkálatokat, u. m.: csengők, házi és szabad távbeszélők, dynamók, motorok, ivlámpák, világítási és

:: villamhárító berendezéseket ::

lelkiismeretes kivitelben jutányos árban. Jótállás a teljesített munkáért. Költségvetés díjmentesen.

Telefon 525.

257

Legjobbak

**a Moskovits
cipők.**

Kossuth-utca 5.

24

**Wallerstein
Fülöp Fiai cég**

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban

„Keleti pályaudvar“

Nagy szálloda.

Budapest, Thököly-ut 181 sz/m.

Villanyvilágítás, fürdők a legmodernebbül berendezve.

Mérsékelt árak

Tulajdosos: **HERSCH SAMU.**

Pénz.

**Olesó
tőketörlesztéses kölcsönt**

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

27

**a rőfös árak árait
tetemesen leszál-
litotta.**

Világkiállítás St. Louis 1907.

"GRAND PRIX"

Tisztíts csak

Globusz
 fémszifító kivonat

 A legjobb
 tisztítószer a világon

Jobban tisztít mint más fémszifítószerek.

Eladó lóhere és luczerna magfejtő.

Egy szabadalmazott gyors lóhere és luczerna-magfejtő: csépel, fejt és tisztít egyszerre. Naponta 20 métermázsza munkaképesség. Ára 400 forint. KÁDÁR GYULA Nagyváradi, Nagypiac-tér, a villany-telep mellett, ahol bármilyen különleges munkák, gépjavitások továbbá tolatyú tűkőrgyalulás, új görbe tengelyek készítése a legutányosabb árban.

Hirdetések

 felvételnek
 a kiadóhivatalban.

Valódi brünni szövetek

Az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfaruhához (Nabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szelvényt felöltözőzövetet, turistalódent, selyemkagarni stb. stb. gyári áron küld a mint megbizható és skóld cég mindenütt ismert postógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
 Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, az szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.
 Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.
 Mintáiból, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9**, ki egyszersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
 KELLEMES, KISSÉ SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESITETT, SZÉNSAVDUS,
RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
 ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógyomódra használva, vese- és hólyagbajoknál; a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. -- Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön.
 Főlerakat Nagyváradon: **Friedl és Jörös** cégnél.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

NAGYVÁRADAI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa **egyévi önkéntes katonai szolgálatra** jogosít s amelynek **eddig végzett 643 növendéke** elsőrendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, postai, távírdai, vasuti, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást **1908. szeptember hó 1-én nyitja meg 21-ik évfolyamát.**

Az intézetet az 1907-1908-iki tanévben 193 tanuló látogatta, köztük 76 vidéki, kiknek jó családnál való elhelyezése ügyében **dr. Kovács S. János** ur a legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1908-1909-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások f. é. június hó 30-án és július hó első öt napján történnek. A beiratásoknak szeptemberre való halasztása a szülőkre és tanulóakra nézve azon veszéllyel jár, hogy tömeges jelentkezések folytán egyik-másik osztálynak netán szükségessé váló párhuzamosítása, részint berendezett tanterem, részint elégséges tanterhek hiányában szeptemberben már keresetül vihető nem lévén, az akkor jelentkezők felvehetőek nem lesznek; míg a párhuzamosítás szeptemberre eszközölhető akkor, ha annak szüksége már július első napjaiban mutatkoznak. Szeptemberben csak kivételesen vétetnek fel tanulók, vagyis ha a szabályszerű **letszám be nem lett.**

Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztató«-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskola-épületben, Deák Ferenc-utca 3. azonnal megküld.

Nagy-Vátad, 1908. évi június hóban.

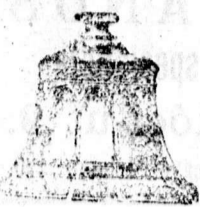
Reismann Mór,

a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

331 1-10

STERN JAKAB

első nagyvárad villanyerő: berendezett réz és harang-öntődeje, épület, díszbádogos és vízvezeték felszerelő.
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
Városi és vidéki telefon 194.

Készít ércárut, géptelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bárminemű csen-

gők, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-vezetékekhez szükségeltető sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület és díszműbádogos munkákat, vízvezetési berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir. József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékimmal felszerelve városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat.

Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközölök.

BENZINMOTOROK

gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, „losonczy drill“ vetőgépek, resiczai acélekék, teljes malomberendezések stb. stb.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

V., VÁCI-KÖRUT 32.

123

VILLAMOS és LÉGSZESZ

világítási berendezéseket, elektromotorok, Dynamogépek szerelését magánosok kastélyok és malmok részére. **Telefonok, jelzőcsengők, villámhárítók, iv-lámpák, izzólámpák valódi Auer-égők** szállítását, **ivlámpaszemek** pótlását azok **berakását**, berendezések jó-karbantartását a legmérsékeltőbb árak mellett elvállal 235

iff. Stern Sándor cég
Nagyvárad, Bémer-tér 2.

|| Költségvetések díjmentesen ||

egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Telefon szám 556.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-főlszerelést, épület és sűrűcs készítést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémpercselyek, csapágyak, transzmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a. 300

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Aranyozó!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **szalon és templom aranyozó műhelyemet Nagyvárad, Kossuth L. u 3. sz.** Biharmegyei Takarékpénztár épületéből

Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. sz. az Orsolya szüzek új bérpalotájába helyeztem át.

Midőn ezt becses tudomására hozom mélyen tisztelt megrendelőimnek, legyen szabad megemlítenem, hogy elvállalok rajz szerint egyszerű kiviteltől a legdiszesebb kivitelig; Oltárokat, szent sirokat, icon osztászatokat, templom berendezési részeket tatarozásokat. Továbbá szalon-butort, kávéház, torony-tetőzet, sirkőbetűk, tükör és kép keret aranyozását, azonkívül minden e szakmába vágó munkák készítését, javítását, valamint szobrok kijavítását, és festését.

Ezután is minden törekvéssel oda-fogok hatni, hogy nagyon tisztelt pártfogóimat és megrendelőimet megelégedésére szolgáljam ki és maradtam b. megrendelését kérve, kiváló tisztelettel

GYÖRY JÁNOS

szalon és templom aranyozó.

Kivánatra költségvetést készítek, vidékre saját költségemen utazok, hogy a felvállalando munkát megtekinsem. 231

Sebő Imre könyv- és papirkereskedő NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bünvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.

A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. ud-
vari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**
Kizárólag saját készítményű férfi- és női ru-
hák készen és mérték után óriási válasz-
tékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MARTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb di-
vatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavász-
nak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel.
Szép és divaos ruha, blouz-selymek, pouplin, gren-
adin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye.
Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége.
Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely.
Telefon. Naponta pompás eigányzene. A vendéglős
seját teimésű, kitűnő borralval, finom Dréher
sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha.
A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berende-
zett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a
közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
— SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében —
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek
nagy választék alpaca és China ezüst evő-
eszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt
és vasa- mosás
lásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**
NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.)
Vegytisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyen-
ruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a
mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bár-
honnan elvitetnek és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

Paplan, madrac, szalmazsákok, paplan-
lepedő, párnahuzat toll állandóan kap-
ható az **Agynemű raktárban**
Kossuth u. 12.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi
ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó,
sajtok, szalámi és főtt prágai sonka,
legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..

Tarsoly és Nisztó
vaske reskedsben a »Vasembelhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen
tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre
angol, skót és belföldi kü-
lönlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján-ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TARSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazar-éptlet.

Kizárólag harisnya és ernyőkülönlegés-
ségek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyer-
mekharisnyákban a legegyszerűbbtől a leg-
finomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= ozipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyag-
ból a legszebb divatszabásu uri
és női cipőket. Alapították 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők,
ingek, harisnyák, keztük és nap-
ernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjé-
ben és éttermeiben kitűnő italok és éte-
lekről gondoskodva van. Mindennap zene.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Klepner és Szigeti

polgári és katonai szabók.
Beőthy Ödön-utca 35. szám.

A legutányosabb és legpontosabb ki-
szolgálás, ugy katonai, mint polgári
ruhákban fővárosi izlés szerint, állandó
o raktár katonai felszerelésekben. o
Szíves pártfogást kérnek
a tulajdonosok.

GELBERG A.

uri divat szabó
Beőthy Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a diva-
tosabb kelmékből.

KOVÁCS JÁNOS

elsőangu cukrászati speciálista
Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda
és Róna cégnél Szent László-tér és
Zöldfa utca sarok.

Saját termésű

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.
Asztali borok > > 36—40
Pecsenye borok > > 50—60
Kitűnő rác ürmös > > 50 kr.

Steitner István, Kapucius utca.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszé-
lőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsób-
bae lehet órát, ékszer és gramofont
pontosan, jótállás mellett javítani. Ugy-
szintén elismert a legolcsóbban csakis
ott lehet mindenféle fali, zseb, inga-órát
és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVÁRAD,
Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádigos
Szent János-utca 12.
Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és
műbútorasztalos.

Készítek bármilyen mű dolgokat pontos és szak-
szerű kivitelben a legsolidabb árak mellett.
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét fel-
hívni, miszerint a Szacsavay-utca 34. sz. alatt egy
mosó- és fenyvasaló tisztító intézetet nyitottam
s ahol csipkefogónyöket és férfi-ruhák tisztítását vala-
mint mindennemű ruhákat a legolcsóbban s a legpon-
tosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát
átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b.
pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel
LERNER CZILL.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy
Szent János-utca 37. szám. alatti Boczonyi Ferenc
fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon
pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisz-
teit vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.
Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.